TRƯỜNG ĐẠI HỌC SÀI GÒN KHOA CÔNG NGHỆ THÔNG TIN

PHÁT TRIỂN PHẦN MỀM MÃ NGUỒN MỞ

Xây dựng ứng dụng game "Caro Online" với thư viện Socket bằng ngôn ngữ lập trình Python

GVHD: Từ Lãng Phiêu

SV: Nguyễn Chí Tài - 3121410433 Lương Ngọc Tâm - 3121410437

TP. Hồ CHÍ MINH, THÁNG 5/2024

isf

NHẬN XÉT, ĐÁNH GIÁ CỦA GIẢNG VIÊN

LỜI CẨM ƠN

Chúng em xin bày tỏ lòng biết ơn và sự tri ân chân thành đến toàn thể thầy cô tại Trường Đại học Sài Gòn, đặc biệt là các thầy cô tại Khoa Công Nghệ Thông Tin, vì đã tạo điều kiện cho chúng em được tiếp cận và nghiên cứu để hoàn thành đồ án môn học này. Đồng thời, chúng em cũng muốn bày tỏ lòng biết ơn đến thầy Từ Lăng Phiêu đã truyền đạt những kiến thức quan trọng làm nền tảng cho em hoàn thành đồ án này.

Trong quá trình nghiên cứu và viết báo cáo đồ án, chúng em nhận thấy rằng còn tồn tại nhiều hạn chế về kiến thức và kinh nghiệm thực tế, dẫn đến sự xuất hiện một số thiếu sót trong bài báo cáo của chúng em. Do đó, chúng em rất mong nhận được ý kiến đóng góp từ các thầy cô để chúng em có thể học hỏi thêm nhiều kỹ năng và kinh nghiệm, từ đó hoàn thiện hơn trong các báo cáo sắp tới.

Một lần nữa, chúng em xin chân thành cảm ơn toàn thể thầy cô đã dành thời gian và tâm huyết để hướng dẫn và giúp đỡ chúng em trong quá trình thực hiện đồ án.

Mục lục

1	Μď	ĐẦU
	1.1	Giới thiệu đề tài
	1.2	Lý do chọn đề tài.
	1.3	Mục đích, mục tiêu của đề tài
2	NÔ	I DUNG
	2.1	Dôi nét về game "Caro Online"
		2.1.1 Giới thiệu về game "Caro Online"
		2.1.2 Mục tiêu của game "Caro Online"
	2.2	Yêu cầu đối với đồ án
	2.3	Tiến hành xây dựng ứng dụng
		2.3.1 Những thứ cần chuẩn bị
		2.3.2 Khai báo thư viện các biến cho trò chơi
		2.3.3 Các phương thức trong class Window()
		2.3.4 Các phương thức trong class Threading_socket()
		2.3.5 Demo game
	2.4	Uu điểm
	2.5	Nhược điểm
	2.6	Hướng phát triển thêm
	2.7	Kết luận
3	Tài	liệu tham khảo:
	3.1	Tài liệu trên mạng:
	3.2	Tài liệu khác:

1 MỞ ĐẦU

1.1 Giới thiêu đề tài

Tên đề tài:

Xây dựng ứng dụng trò chơi "Caro Online" với thư viện Socket bằng ngôn ngữ lập trình Python.

1.2 Lý do chọn đề tài.

Việc lựa chọn đề tài xây dựng ứng dụng trò chơi "Caro Online" sử dụng thư viện Socket trong ngôn ngữ lập trình Python được chúng em xem là một sự kết hợp hoàn hảo giữa thú vị của trò chơi và tính ứng dụng của công nghệ hiện đại. Dưới đây là những lý do mà chúng em tin rằng đề tài này đáng được lựa chọn:

Sự phổ biến của trò chơi Caro: Trò chơi Caro là một trong những trò chơi cờ rất phổ biến và được ưa chuộng trên toàn thế giới. Việc xây dựng một phiên bản trực tuyến của trò chơi này không chỉ giúp chúng em thỏa mãn niềm đam mê trong lập trình mà còn mang lại cho người chơi một trải nghiệm giải trí thú vị.

Áp dụng công nghệ Socket: Thư viện Socket trong Python cung cấp các công cụ mạnh mẽ để xây dựng ứng dụng mạng. Việc áp dụng Socket trong việc tạo ra một trò chơi trực tuyến không chỉ giúp chúng em hiểu rõ hơn về cách thức hoạt động của mạng mà còn mở ra cơ hội để nắm bắt các kiến thức và kỹ năng mới trong lập trình mạng.

Khả năng tương tác và kết nối cộng đồng: Bằng cách xây dựng một phiên bản trò chơi Caro trực tuyến, chúng em có thể tạo ra một môi trường tương tác, kết nối giữa các người chơi từ khắp nơi trên thế giới. Điều này không chỉ giúp chúng em rèn luyện kỹ năng lập trình mà còn tạo ra một cơ hội để giao lưu, học hỏi và chia sẻ kiến thức với cộng đồng lập trình viên và người chơi khác.

Thách thức và cơ hội phát triển: Việc xây dựng một ứng dụng trò chơi trực tuyến không phải là một nhiệm vụ dễ dàng, nhưng cũng là một cơ hội tuyệt vời để thử thách và phát triển kỹ năng lập trình của chúng em. Qua quá trình nghiên cứu, thiết kế và triển khai, chúng em có thể đối mặt với nhiều thách thức thú vị và học hỏi được nhiều kỹ năng mới trong quá trình phát triển phần mềm.

Tóm lại, việc lựa chọn đề tài xây dựng ứng dụng trò chơi "Caro Online" với thư viện Socket trong ngôn ngữ lập trình Python không chỉ là một cơ hội để thỏa mãn niềm đam mê trong lập trình mà còn là một hành trình học hỏi và phát triển kỹ năng đầy thú vị và ý nghĩa. Chúng em tin rằng đề tài này sẽ mang lại nhiều giá trị và trải nghiệm mới cho chúng em cũng như cho cộng đồng.

1.3 Mục đích, mục tiêu của đề tài

- Mục đích:
- Nắm chắc được được kỹ năng và kiến thức về lập trình.
- Tìm hiểu về thư viện Socket trong ngôn ngữ lập trình Python.
- Củng cố, áp dụng, nâng cao kiến thức đã được học.
- Nắm bắt được quy trình làm game online cơ bản.
- Mục tiêu:

- \bullet Vận dụng được tính chất của lập trình hướng đối tượng.
- $\bullet\,$ Sử dụng thư viện Socket vào việc xây dựng game "Caro Online".

2 NỘI DUNG

2.1 Đôi nét về game "Caro Online"

2.1.1 Giới thiệu về game "Caro Online"

Trò chơi "Caro Online" là một phiên bản trực tuyến của trò chơi Caro, còn được biết đến với tên gọi Gomoku hoặc Five in a Row, là một trò chơi cờ cực kỳ phổ biến và thú vị. Trò chơi này thường được chơi trên một bảng ô vuông với kích thước tiêu chuẩn là 15x15 hoặc 19x19. Hai người chơi luân phiên đánh dấu các ô trên bảng bằng các ký hiệu khác nhau (thường là "X" và "O") với mục tiêu tạo ra một chuỗi gồm năm ký hiệu liên tiếp theo chiều ngang, dọc hoặc chéo trên bảng. Người chơi đầu tiên tạo ra một chuỗi năm quân cờ như vậy sẽ chiến thắng.

Trò chơi Caro Online giúp mang trải nghiệm chơi Caro truyền thống lên một tầm cao mới bằng cách kết nối người chơi từ khắp nơi trên thế giới thông qua Internet. Trong đồ án của chúng em đã phát triển được những tính năng bao gồm:

Tạo host và kết nối: Chơi được online theo mô hình mạng LAN.

Nhắn tin: có thể nhắn tin, trò truyện với nhau thông qua mạng LAN

Cài đặt: Điều chỉnh tiếng âm thanh, hiệu ứng trong trò chơi

2.1.2 Mục tiêu của game "Caro Online"

Muc tiêu của trò chơi "Caro Online" là:

Giải trí và thư giãn: "Caro Online" cung cấp một nền tảng giải trí thú vị cho người chơi, cho phép họ tham gia vào các trận đấu căng thẳng và đầy kích thích với bạn bè hoặc người chơi khác trên toàn thế giới.

Kết nối cộng đồng: Trò chơi "Caro Online" tạo ra một môi trường trực tuyến để các người chơi có thể giao lưu, kết nối và chia sẻ niềm đam mê với nhau. Điều này giúp mở rộng cộng đồng người chơi và tạo ra một không gian thú vị cho sự tương tác xã hội.

Thử thách trí tuệ: Trò chơi "Caro Online" không chỉ là về may mắn mà còn đòi hỏi sự tư duy chiến lược và kỹ năng đánh cờ của người chơi. Việc phải suy nghĩ và dự đoán nước đi của đối thủ là một phần quan trọng của trải nghiệm chơi game này.

Phát triển kỹ năng: Chơi "Caro Online" không chỉ mang lại niềm vui mà còn giúp người chơi phát triển kỹ năng như tư duy logic, quyết định nhanh nhạy và khả năng tương tác xã hội thông qua việc tham gia vào các trận đấu và trò chuyện với đối thủ.

2.2 Yêu cầu đối với đồ án

Xây dựng 1 ứng dụng game "Caro Online" dựa vào những kiến thức đã học về ngôn ngữ lập trình Python. Ứng dụng được thư viện Socket trong ngôn ngữ Python.

2.3 Tiến hành xây dựng ứng dụng

2.3.1 Những thứ cần chuẩn bị.

Hình 3.1: Logo game

Hình 3.2: Biểu tượng setting

Hình 3.3: Biểu tượng gửi tin nhắn

2.3.1.2

effect_click

Các file âm thanh của game

music_game

2.3.1.3 Các thư viện sử dụng (Tkinter, Socket, Threading, PIL, Pygame)

Tkinter là một thư viện được tích hợp sẵn trong Python, được sử dụng để tạo giao diện người dùng đồ họa (GUI). Nó cung cấp các widget và phương thức để tạo và quản lý các cửa sổ, nút, nhãn, v.v. Trong trò chơi "Caro Online" của chúng em thì Tkinter được sử dụng để tạo giao diện người dùng cho trò chơi Caro.

Ưu điểm: Được tích hợp sẵn trong Python, dễ sử dụng cho các ứng dụng GUI đơn giản, tương thích tốt trên nhiều hệ điều hành.

Nhược điểm: Giao diện không đẹp mắt và linh hoạt như các thư viện GUI phức tạp hơn như PyQt hoặc wxPython.

Socket

Thư viện Socket là một phần của Python cung cấp các giao diện lập trình ứng dụng mạng. Nó cho phép lập trình viên tạo và quản lý các kết nối mạng, truyền gửi dữ liệu qua mạng. Trong trò chơi "Caro Online" của chúng em thì Socket được sử dụng để xây dựng kết nối mạng giữa các client và server trong trò chơi Caro.

Ưu điểm: Cho phép truyền gửi dữ liệu qua mạng một cách linh hoạt, phù hợp cho việc xây dựng các ứng dụng mạng.

Nhược điểm: Yêu cầu hiểu biết sâu về các giao thức mạng, cần quản lý kết nối và xử lý lỗi mạng.

Threading

Thư viện Threading được sử dụng để tạo và quản lý các luồng riêng biệt (threads) trong Python. Trong trò chơi "Caro Online" của chúng em thì Threading được sử dụng để tạo các luồng riêng biệt để xử lý kết nối mạng đến server hoặc client.

Ưu điểm: Cho phép xử lý đồng thời nhiều tác vụ, tăng hiệu suất của ứng dụng khi có nhiều hoạt động cần xử lý cùng một lúc.

Nhược điểm: Cần quản lý các vấn đề liên quan đến đồng bộ hóa và tương tác giữa các luồng.

PIL (Python Imaging Library)

PIL là một thư viện Python để xử lý hình ảnh. Trong trò chơi "Caro Online" của chúng em thì PIL được sử dụng để tải và xử lý các hình ảnh như biểu tượng, logo cho giao diện người dùng.

Ưu điểm: Dễ sử dụng cho các nhiệm vụ xử lý hình ảnh cơ bản, hỗ trợ nhiều định dạng hình ảnh.

Nhược điểm: Thư viện này không được phát triển tích cực, được thay thế bởi Pillow (fork của PIL).

Pygame

Pygame là một thư viện Python để phát triển trò chơi. Nó cung cấp các chức năng để xử lý âm thanh, đồ họa, cũng như các sự kiện trong trò chơi. Trong trò chơi "Caro Online" của chúng em thì Pygame được sử dụng để phát âm thanh khi người dùng thực hiện các hành động trong trò chơi.

Ưu điểm: Mạnh mẽ cho việc phát triển trò chơi, cung cấp nhiều chức năng xử lý âm thanh, đồ họa, sự kiện.

Nhược điểm: Không phù hợp cho các ứng dụng GUI phức tạp, tốn nhiều tài nguyên hơn so với các thư viện GUI khác.

2.3.2 Khai báo thư viện các biến cho trò chơi

• Khai báo các thư viện cần thiết:

```
import tkinter as tk
from functools import partial
import threading
import socket
from tkinter import messagebox
from PIL import Image, ImageTk # Sử dụng PIL để xử lý hình ảnh
import pygame
```

Những dòng trên dùng để khai báo các thư viện cần thiết:

- tkinter: thư viện tạo giao diện đồ họa.
- functools.partial: giúp tao các hàm với đối số mặc định.
- threading: hỗ trợ đa luồng, để xử lý socket mà không bị chặn.
- socket: thư viện để làm việc với kết nối mạng.
- PIL (Pillow): thư viện để xử lý hình ảnh
- pygame: thư viện để phát nhạc và âm thanh.
- ullet $Bi\acute{e}n\ to\`{a}n\ cuc$

Đặt ở cuối đoạn mã chính, quy định số lượng ô theo trục hoành (X) và trục tung (Y) trong bàn cờ caro.

• Biến của lớp Window()

```
13 self.Buts = {}
```

'self.Buts': dictionary (từ điển) dùng để lưu các nút trên bàn cờ.

'self.memory': lưu trữ các bước đi để thực hiện chức nặng undo.

```
self.Threading_socket = Threading_socket(self)
```

'self.Threading_socket': đối tượng của lớp Threading_socket dùng để quản lý kết nối mạng của trò chơi.

```
self.effect_volume = 1.0 # Âm lượng hiệu ứng âm thanh
self.music_volume = 1.0 # Âm lượng nhạc nền
```

'self.effect_volume': lưu trữ âm lượng âm thanh hiệu ứng.

'selt.music_volume': lưu trữ âm lượng nhạc nền.

```
# Tải hình ảnh biểu tượng bánh răng
self.settings_icon = ImageTk.PhotoImage(Image.open("assets/setting.png").resize((20, 20)))

# Tải hình ảnh biểu tượng gửi tin nhắn
self.send_icon = ImageTk.PhotoImage(Image.open("assets/send_icon.png").resize((15, 15)))
```

'self.settings icon': chứa hình ảnh của nút cài đặt.

'self.send icon': chứa hình ảnh biểu tượng chức năng chat.

```
# Tái logo game
self.logo = ImageTk.PhotoImage(Image.open("assets/caro_logo2.png").resize((450, 450))) # Đám báo đã có file logo.png

self.logo = ImageTk.PhotoImage(Image.open
```

'self.logo': chứa hình ảnh logo của trò chơi.

```
# Thêm khung chat
self.chat_display = tk.Text(frame3, height=15, width=50, state=tk.DISABLED, wrap=tk.WORD)
```

'self.chat_display': widget hiển thị khung chat.

```
self.chat_entry = tk.Entry(frame3, width=50) # Đặt độ rộng là 50
```

'self.chat_entry': widget hiển thị khung nhập tin nhắn.

```
self.dataReceive = ""
```

• Biến của lớp Threading socket()

```
isf
```

'self.dataReceive': lưu trữ dữ liệu nhận được từ kết nối mạng.

```
self.conn = None
```

'self.conn': lưu trữ đối tượng kết nối socket.

```
255 self.gui = gui
```

'self.gui': tham chiếu tới đối tượng GUI - lớp Window() để tương tác với giao diện.

```
self.name = ""
```

'self.name': biến lưu trữ tên của người chơi (client hoặc server).

Cài đặt giao diện

Các thành phần giao diện được cài đặt trong phương thức showFrame()

```
frame1 = tk.Frame(self, background="#BDB76B")
frame1.grid(row=0, column=0, sticky='nsew')

frame2 = tk.Frame(self, background="#BDB76B")
frame2.grid(row=1, column=0, sticky='nsew')

frame3 = tk.Frame(self, background="#BDB76B")
frame3.grid(row=1, column=1, sticky='nsew')
```

Frame: các khung chứa - 'frame1', 'frame2', 'frame3' được tạo để sắp xếp các thành phần giao diện khác nhau.

```
setting_button = tk.Button(frame1, image=self.settings_icon, width=24, height=24, command=self.openSettings)

setting_button = 1
```

'setting button': nút setting để mở giao diện thay đổi âm lượng của hiệu ứng và nhạc nền.

```
Undo = tk.Button(frame1, text="Undo", width=10, # nút quay lại command=partial(self.Undo, synchronized=True), font=("Cutie Pie", 11, "bold"), foreground="white")

Undo = tk.Button
```

'Undo': nút undo để xóa các bước vừa đi.

63 V connectBT = tk.Button(frame1, text="Connect", width=10,
64 command=lambda: self.Threading_socket.clientAction(inputIp.get()), font=("Cutie Pie", 11, "bold"), foreground="white";

```
63 connectBT = tk.Button(
```

'connectBT': nút để kết nối với host thông qua địa chỉ IP.

```
makeHostBT = tk.Button(frame1, text="MakeHost", width=10, # nút tạo host
command=lambda: self.Threading_socket.serverAction(), font=("Cutie Pie", 11, "bold"), foreground="white")
```

```
68 makeHostBT = tk.Button(1
```

'makeHostBT': nút để thiết lập host.


```
for x in range(Ox): # tạo ma trận button Ox * Oy

for y in range(Oy):

self.Buts[x, y] = tk.Button(frame2, font=('arial', 15, 'bold'), height=1, width=2,

borderwidth=2, command=partial(self.handleButton, x=x, y=y))

self.Buts[x, y].grid(row=x, column=y)

self.Buts[x, y].config(background="#fffacd") # Đặt màu nền cho nút bằng mã màu RGB
```

Khởi tạo bàn cờ caro trong frame2 là một ma trận gồm số dòng là Ox và số cột và Oy.

```
# Khởi tạo pygame để phát âm thanh

pygame.mixer.init()

pygame.mixer.music.load("assets/music_game.mp3") # Load file nhạc

pygame.mixer.music.play(-1) # Phát nhạc lặp lại vô hạn
```

Âm thanh nền: được khởi tạo và phát lại liên tục bằng pygame.

```
# Phát âm thanh khi click vào nút
effect_sound = pygame.mixer.Sound("assets/effect_click.wav")
effect_sound.set_volume(self.effect_volume)
effect_sound.play()
```

Âm thanh hiệu ứng: được phát khi người dùng ấn vào nút trên bàn cờ.

Kết nối mạng

Các phương thức và biến trong Threading_socket() quản lý việc kết nối mạng giữa các người chơi, bao gồm:

```
def clientAction(self, inputIP):
def serverAction(self):
```

• 'clientAction' và 'serverAction': Phương thức để khởi tạo kết nối client và server.

```
def client(self):
def server(self, addr, s):
```

'client' và 'server': Phương thức để xử lý dữ liệu nhận được từ kết nối mạng.

```
def sendData(self, data):
```

'sendData': Phương thức để gửi dữ liệu qua mạng.

2.3.3 Các phương thức trong class Window()

Lớp Window() trong đoạn mã trên được thiết kế để tạo giao diện đồ họa cho trò chơi cờ caro với nhiều tính năng như phát âm thanh, kết nối mạng và trò chuyện trong trò chơi. Những phương thức này giúp quản lý toàn bộ giao diện và các tính năng của trò chơi cờ caro, bao gồm giao diện người dùng, âm thanh, kết nối mạng, và các thao tác trong trò chơi.

```
9 class Window(tk.Tk):
```


2.3.3.1 Phương thức init(self)

```
__init__(self):
super().__init__()
self.title("Caro by Python")
self.Buts = {}
self.memory = []
self.Threading_socket = Threading_socket(self)
self.config(background="#BDB76B"
print(self.Threading_socket.name)
pygame.mixer.init()
pygame.mixer.music.load("assets/music_game.mp3") # Load file nhac
pygame.mixer.music.play(-1) # Phát nhạc lặp lại vô hạn
self.effect_volume = 1.0 # Âm lượng hiệu ứng âm thanh
self.music_volume = 1.0 # Âm lượng nhạc nền
# Tải hình ảnh biểu tượng bánh răng
self.settings_icon = ImageTk.PhotoImage(Image.open("assets/setting.png").resize((20, 20)))
# Tải hình ảnh biểu tượng gửi tin nhắn
self.send_icon = ImageTk.PhotoImage(Image.open("assets/send_icon.png").resize((15, 15)))
```

Phương thức khởi tạo của lớp Window, thiết lập giao diện ban đầu và các thành phần của cửa số:

- Thiết lập tiêu đề cửa sổ, màu nền và khởi tạo các biến lưu trữ.
- Khởi tạo đối tượng Threading socket để quản lý kết nối mạng.
- Khởi tạo Pygame để phát nhạc nền và âm thanh.
- Tải các hình ảnh biểu tượng cho nút cài đặt và nút gửi tin nhắn.

2.3.3.2 *Phương thức showFrame(self)* Thiết lập các khung (frame) và widget trong giao diện chính của trò chơi, bao gồm bảng cờ, các nút chức năng và khung trò chuyện:


```
def showFrame(self):
31
             frame1 = tk.Frame(self, background="#BDB76B")
32
             frame1.grid(row=0, column=0, sticky='nsew')
33
34
             frame2 = tk.Frame(self, background="#BDB76B")
35
             frame2.grid(row=1, column=0, sticky='nsew')
36
37
             frame3 = tk.Frame(self, background="#BDB76B")
38
             frame3.grid(row=1, column=1, sticky='nsew')
39
40
             self.grid columnconfigure(0, weight=1)
41
             self.grid rowconfigure(0, weight=0)
42
             self.grid rowconfigure(1, weight=1)
43
             self.grid columnconfigure(1, weight=1)
44
```

• Tạo và sắp xếp các khung chứa.

```
# Nút Setting với hình ảnh biểu tượng bánh rằng
setting_button = tk.Button(frame1, image=self.settings_icon, width=24, height=24, command=self.openSettings)
setting_button.grid(row=0, column=0, padx=10)
setting_button.config(background="#006400") # Đặt màu nền cho nút "Setting"

| Undo = tk.Button(frame1, text="Undo", width=10, # nút quay lại
| command=partial(self.Undo, synchronized=True), font=("Cutie Pie", 11, "bold"), foreground="white")
| Undo.grid(row=0, column=1, padx=10)
| Undo.config(background="#006400") # Đặt màu nền cho nút "Undo"
| connectBT = tk.Button(frame1, text="Connect", width=10, | command=lambda: self.Threading_socket.clientAction(inputIp.get()), font=("Cutie Pie", 11, "bold"), foreground="white")
| connectBT.grid(row=0, column=4, padx=3) | connectBT.config(background="#006400") # Đặt màu nền cho nút "Connect"
| makeHostBT = tk.Button(frame1, text="MakeHost", width=10, # nút tạo host | command=lambda: self.Threading_socket.serverAction(), font=("Cutie Pie", 11, "bold"), foreground="white")
| makeHostBT.grid(row=0, column=5, padx=30) | makeHostBT.config(background="#006400") # Đặt màu nền cho nút "MakeHost"
```

Tạo và sắp xếp các nút chức năng (Setting, Undo, Connect, MakeHost).

```
for x in range(Ox): # tạo ma trận button Ox * Oy

for y in range(Oy):

self.Buts[x, y] = tk.Button(frame2, font=('arial', 15, 'bold'), height=1, width=2,

borderwidth=2, command=partial(self.handleButton, x=x, y=y))

self.Buts[x, y].grid(row=x, column=y)

self.Buts[x, y].config(background="#fffacd") # Đặt màu nền cho nút bằng mã màu RGB
```

Tạo bảng cờ với ma trận các nút.


```
# Tải logo game
self.logo = ImageTk.PhotoImage(Image.open("assets/caro_logo2.png").resize((450, 450)))
logo_label = tk.Label(frame3, image=self.logo, background="#BDB76B")
logo_label.grid(row=0, column=0, columnspan=2, pady=10)
```

Tải và hiển thị logo trò chơi.

```
85
      self.chat display = tk.Text(frame3, height=15, width=50, state=tk.DISABLED, wrap=tk.WORD)
      self.chat_display.grid(row=1, column=0, padx=5, pady=5, columnspan=2)
      self.chat_entry = tk.Entry(frame3, width=50) # Đặt độ rộng là 50
      self.chat_entry.grid(row=2, column=0, padx=0, pady=0)
      self.chat_entry.bind("≺KeyPress>", self.onKeyPress) # Gán hàm xử lý sự kiện bấm phím
      send_button = tk.Button(frame3, image=self.send_icon, width=24, height=24, command=self.sendMessage)
      send_button.grid(row=2, column=1, padx=0, pady=0) # Đặt padx và pady thành 5 hoặc một giá trị nhỏ hơn
      send_button.config(background="#006400") # Đặt màu nền cho nút "send
```

Tạo khung chat và các nút gửi tin nhắn.

Phương thức onKeyPress(self, event) Xử lý sự kiện khi người dùng nhấn phím, cụ thể là phím "Enter" để gửi tin nhắn.

```
def onKeyPress(self, event):
            if event.keysym == "Return":
99
                self.sendMessage()
100
```

2.3.3.4 Phương thức sendMessage(self) Gửi tin nhắn từ khung nhập liệu tới khung trò chuyện và gửi dữ liệu qua kết nối mạng.

```
def sendMessage(self):
            message = self.chat entry.get()
104
            if message:
                self.displayMessage("You: " + message)
                self.Threading socket.sendData("message|{}".format(message))
                self.chat entry.delete(0, tk.END)
```

2.3.3.5Phương thức displayMessage(self, message) Hiển thị tin nhắn trong khung trò chuyện.


```
def displayMessage(self, message):
    self.chat_display.config(state=tk.NORMAL)
    self.chat_display.insert(tk.END, message + "\n")
    self.chat_display.config(state=tk.DISABLED)
    self.chat_display.yview(tk.END)
```

2.3.3.6 *Phương thức handleButton(self, x, y)* Xử lý sự kiện khi người dùng nhấn vào nút trong bảng cờ, cập nhật trạng thái nút và gửi dữ liệu qua kết nối mạng.

```
def handleButton(self, x, y):
            effect_sound = pygame.mixer.Sound("assets/effect_click.wav")
            effect_sound.set_volume(self.effect_volume)
            effect sound.play()
            if self.Buts[x, y]['text'] == "": #Kiểm tra ô có ký tự rỗng hay không
120
                if self.memory.count([x, y]) == 0:
                    self.memory.append([x, y])
                if len(self.memory) % 2 == 1:
                    self.Buts[x, y]['text'] = '0'
                    self.Buts[x, y]['foreground'] = 'blue' # Đặt màu xanh cho chữ '0'
126
                    self.Threading_socket.sendData("{}|{}|{}|".format("hit", x, y))
                    if(self.checkWin(x, y, "0")):
                        self.notification("Winner", "0")
                        self.newGame()
                else:
                    print(self.Threading_socket.name)
                    self.Buts[x, y]['text'] = 'X'
                    self.Buts[x, y]['foreground'] = 'red' # Đặt màu đỏ cho chữ 'X'
                    self.Threading_socket.sendData("{}|{}|{}|".format("hit", x, y))
134
                    if(self.checkWin(x, y, "X")):
                        self.notification("Winner", "X")
                        self.newGame()
138
```

Phát hiệu ứng âm thanh khi người chơi thực hiện các nước đi trên bàn cờ.

```
# Phát âm thanh khi click vào nút
effect_sound = pygame.mixer.Sound("assets/effect_click.wav")
effect_sound.set_volume(self.effect_volume)
effect_sound.play()
```

Xử lý sự kiện khi người chơi thực hiện các nước đi


```
if self.Buts[x, y]['text'] == "": #Kiểm tra ô có ký tự rỗng hay không
121
                if self.memory.count([x, y]) == 0:
                    self.memory.append([x, y])
122
123
                if len(self.memory) % 2 == 1:
                    self.Buts[x, y]['text'] = '0'
125
                    self.Buts[x, y]['foreground'] = 'blue' # Đặt màu xanh cho chữ '
126
                    self.Threading_socket.sendData("{}|{}|{}|".format("hit", x, y))
                    if(self.checkWin(x, y, "0")):
                        self.notification("Winner", "0")
128
129
                        self.newGame()
130
                else:
                    print(self.Threading socket.name)
131
                    self.Buts[x, y]['text'] = 'X'
                    self.Buts[x, y]['foreground'] = 'red' # Đặt màu đỏ cho chữ 'X'
133
                    self. Threading\_socket.sendData("{}|{}|{}|{}|".format("hit", x, y))
135
                    if(self.checkWin(x, y, "X")):
136
                        self.notification("Winner", "X")
                        self.newGame()
```

 Kiểm tra tính hợp lệ của một ô khi người chơi thực hiện nước đi. Ô chỉ có thể được đánh dấu khi rỗng.

```
if self.Buts[x, y]['text'] == "": #Kiểm tra ô có ký tự rỗng hay không
if self.memory.count([x, y]) == 0:
self.memory.append([x, y])
```

Xử lý sư kiện và cài đặt cho 'O'.

```
if len(self.memory) % 2 == 1:
    self.Buts[x, y]['text'] = '0'
    self.Buts[x, y]['foreground'] = 'blue' # Đặt màu xanh cho chữ '0'
    self.Threading_socket.sendData("{}|{}|{}|".format("hit", x, y))
    if(self.checkWin(x, y, "0")):
        self.notification("Winner", "0")
        self.newGame()
```

Xử lý khi người chơi 'O' thắng

```
if(self.checkWin(x, y, "0")):
self.notification("Winner", "0")
self.newGame()
```

Xử lý sự kiện và cài đặt cho 'X'.


```
else:

print(self.Threading_socket.name)

self.Buts[x, y]['text'] = 'X'

self.Buts[x, y]['foreground'] = 'red' # Đặt màu đỏ cho chữ 'X'

self.Threading_socket.sendData("{}|{}|{}|".format("hit", x, y))

if(self.checkWin(x, y, "X")):

self.notification("Winner", "X")

self.newGame()
```

Xử lý khi người chơi 'X' thắng.

```
if(self.checkWin(x, y, "X")):
self.notification("Winner", "X")
self.newGame()
```

2.3.3.7 *Phương thức openSettings(self)* Mở cửa sổ cài đặt âm lượng cho nhạc nền và hiệu ứng âm thanh.

```
def openSettings(self):
settings_window = tk.Toplevel(self)
settings_window = tk.Toplevel(self)
settings_window.title("Settings")
settings_window.config(background="#BDB76B")

music_frame = tk.Frame(settings_window, background="#BDB76B")

tk.Label(music_frame, text="Music_Volume", background="#BDB76B", font=("Arial", 12)).pack(side=tk.LEFT, padx=5)

music_volume_slider = tk.Scale(music_frame, from_=0, to=1, resolution=0.1, orient="horizontal", command=self.setMusicVolume,

troughcolor="#BOB76B", sliderrelief='flat')
music_volume_slider.set(self.music_volume)

music_volume_slider.pack(side=tk.LEFT, padx=5)

effect_frame = tk.Frame(settings_window, background="#BDB76B")
effect_frame.pack(pady=10)

tk.Label(effect_frame, text="Effect_Volume", background="#BDB76B", font=("Arial", 12)).pack(side=tk.LEFT, padx=5)
effect_volume_slider = tk.Scale(effect_frame, from_=0, to=1, resolution=0.1, orient="horizontal", command=self.setEffectVolume,

troughcolon="#BOB0FF", sliderrelief='flat') # Mâu xanh durong
effect_volume_slider.set(self.effect_volume)
effect_volume_slider.set(self.effect_volume)

close_button = tk.Button(settings_window, text="Close", command=settings_window.destroy, font=("Cutie_Pie", 11, "bold"), foreground="white")

close_button.pack(pady=10)

close_button.config(background="#f0000") # Dật mâu nên cho nút "close"
```

Mở cửa sổ cài đặt.

```
settings_window = tk.Toplevel(self)
settings_window.title("Settings")
settings_window.config(background="#BDB76B")
```

Tao tiêu đề và thanh điều chỉnh âm lượng cho nhạc nền.


```
music_frame = tk.Frame(settings_window, background="#BDB76B")
music_frame.pack(pady=10)
music_volume_slider.set(self.music_volume)
music_volume_slider.pack(side=tk.LEFT, padx=5)
```

Tạo tiêu đề và thanh điều chỉnh âm lượng cho hiệu ứng âm thanh.

```
effect_frame = tk.Frame(settings_window, background="#BDB76B")
effect_frame.pack(pady=10)
tk.Label(effect_frame, text="Effect Volume", background="#BDB768", font=("Arial", 12)).pack(side=tk.LEFT, padx=5)
effect_volume_slider = tk.Scale(effect_frame, from_=0, to=1, resolution=0.1, orient="horizontal", command=self.setEffectVolume troughcolor="#0000FF", sliderrelief='flat') # Mau xanh durong
effect_volume_slider.set(self.effect_volume)
effect_volume_slider.pack(side=tk.LEFT, padx=5)
```

Tạo nút đóng cửa sổ setting.

```
close_button = tk.Button(settings_window, text="Close", command=settings_window.destroy, font=("Cutie Pie",
close_button.pack(pady=10)
close_button.config(background="#ff0000") # Đặt màu nền cho nút "close'
```

2.3.3.8 Phương thức setMusicVolume(self, volume) Thiết lập âm lượng của nhạc nền.

```
168 v def setMusicVolume(self, volume):
           self.music volume = float(volume)
169
           pygame.mixer.music.set volume(self.music volume)
170
```

2.3.3.9Phương thức setEffectVolume(self, volume) Thiết lập âm lượng của hiệu ứng âm thanh

```
def setEffectVolume(self, volume):
172
           self.effect volume = float(volume)
173
```

2.3.3.10 Phương thức Undo(self, synchronized=False) Xử lý chức năng Undo, quay lai bước đi trước đó.


```
def Undo(self, synchronized):
232
           if(len(self.memory) > 0):
233
234
               x = self.memory[len(self.memory) - 1][0]
235
               y = self.memory[len(self.memory) - 1][1]
               # print(x,y)
236
237
               self.Buts[x, y]['text'] = ""
               self.memory.pop()
238
239
               if synchronized == True:
                   self.Threading socket.sendData("{}|".format("Undo"))
240
               print(self.memory)
241
242
           else:
               print("No character")
243
```

2.3.3.11 *Phương thức checkWin(self, x, y, player)* Kiểm tra xem người chơi có thắng không sau khi thực hiện bước đi.

• Kiểm tra theo dòng:

```
179
            count = 0
            i, j = x, y
180
            while(j < Ox and self.Buts[i, j]["text"] == XO):</pre>
181
182
                count += 1
183
                j += 1
            j = y
184
            while(j \ge 0 and self.Buts[i, j]["text"] == XO):
185
                count += 1
186
187
                j -= 1
188
            if count >= 6:
189
                return True
```

• Kiểm tra theo cột:


```
# check côt
190
            count = 0
191
192
            i, j = x, y
           while(i < Oy and self.Buts[i, j]["text"] == XO):</pre>
193
194
                count += 1
                i += 1
195
            i = x
196
           while(i >= 0 and self.Buts[i, j]["text"] == XO):
197
198
                count += 1
                i -= 1
199
200
            if count >= 6:
201
                return True
```

Kiểm tra trên đường chéo phải:

```
count = 0
204
            i, j = x, y
            while(i >= 0 and j < 0x and self.Buts[i, j]["text"] == X0):
                count += 1
                i -= 1
                j += 1
            i, j = x, y
            while(i \leftarrow Oy and j \rightarrow 0 and self.Buts[i, j]["text"] == XO):
210
                count += 1
211
                i += 1
212
213
                j -= 1
214
            if count >= 6:
215
                return True
```

Kiểm tra trên đường chéo trái:


```
216
            # check cheo trai
217
            count = 0
218
            i, j = x, y
           while(i < Oy and j < Ox and self.Buts[i, j]["text"] == XO):</pre>
219
220
                count += 1
                i += 1
221
222
                j += 1
223
            i, j = x, y
224
           while(i >= 0 and j >= 0 and self.Buts[i, j]["text"] == XO):
225
                count += 1
226
                i -= 1
227
                i -= 1
228
            if count >= 6:
229
                return True
230
            return False
```

2.3.3.12 *Phương thức notification(self, title, message)* Hiển thị thông báo người chơi giành được chiến thắng.

```
### 175 > def notification(self, title, msg):
### messagebox.showinfo(str(title), str(msg))
```

2.3.3.13 *Phương thức newGame(self)* Phương thức này khởi tạo lại trò chơi và xóa hết các ô đã đi.

2.3.4 Các phương thức trong class Threading socket()

```
250 class Threading_socket():
```

Lớp Threading_socket được thiết kế để quản lý kết nối mạng trong trò chơi cờ caro. Nó cho phép tạo kết nối giữa máy chủ và máy khách, gửi và nhận dữ liệu qua mạng để đồng bộ hóa trạng thái trò chơi giữa hai bên.

2.3.4.1 *Phương thức __ init()__* Khởi tạo các thuộc tính của đối tượng Threading_socket().


```
def __init__(self, gui):
    super().__init__()
    self.dataReceive = ""
    self.conn = None
    self.gui = gui
    self.name = ""
```

- 'self.dataReceive': Biến này lưu trữ dữ liệu nhận được từ kết nối mạng.
- 'self.conn': Biến này đại diện cho kết nối mạng.
- 'self.gui': Biến này lưu trữ tham chiếu đến giao diện đồ họa người dùng (GUI), để có thể tương tác với các thành phần GUI từ lớp Threading_socket.
- 'self.name': Biến này lưu trữ tên của kết nối (client hoặc server).

2.3.4.2 *Phương thức serverAction(self)* Thiết lập máy chủ, chấp nhận kết nối từ máy khách và khởi động luồng để nhận dữ liệu.

```
def serverAction(self):
              self.name = "server"
              HOST = socket.gethostbyname(socket.gethostname()) # Lấy địa chỉ
292
              print("Make host...." + HOST)
              self.gui.notification("Gui IP chp ban", str(HOST))
293
              PORT = 8000 # Thiết lập port lắng nghe
294
              s = socket.socket(socket.AF_INET, socket.SOCK_STREAM)
296
297
              s.bind((HOST, PORT)) # lång nghe
              s.listen(1) # thiết lập tối ta 1 kết nối đồng thời
              self.conn, addr = s.accept() # chấp nhận kết nối và trả về thông số
299
              t2 = threading.Thread(target=self.server, args=(addr, s))
              t2.start()
```

- 'self.name': Gán giá trị "server" cho biến này để xác định loại kết nối.
- 'HOST': Địa chỉ IP của máy chủ (được lấy tự động).
- 'PORT': Cổng lắng nghe của máy chủ.
- 's': Tao và cấu hình socket.
- 'self.conn' và 'addr': Chấp nhận kết nối từ client.
- 't2': Tạo một luồng để chạy phương thức server.

2.3.4.3 *Phương thức server*(self, addr, s) Phương thức này chịu trách nhiệm nhận dữ liệu từ server khi đối tượng đang hoạt động dưới dạng client.

```
def server(self, addr, s):
              try:
                  # in ra thông địa chỉ của client
                  print('Connected by', addr)
                  while True:
                      # Đọc nội dung client gửi đến
                      self.dataReceive = self.conn.recv(1024).decode()
                       if(self.dataReceive != ""):
                           friend = self.dataReceive.split("|")[0]
311
                           action = self.dataReceive.split("|")[1]
312
313
                           print(action)
                           if(action == "hit" and friend == "client"):
                               x = int(self.dataReceive.split("|")[2])
315
                               y = int(self.dataReceive.split("|")[3])
                               self.gui.handleButton(x, y)
317
                           if(action == "Undo" and friend == "client"):
                               self.gui.Undo(False)
                           if(action == "message" and friend == "client"):
320
                               message = self.dataReceive.split("|")[2]
321
                               self.gui.displayMessage("Friend: " + message)
                       self.dataReceive = ""
              finally:
325
                  s.close()
```

- Vòng lặp while True: Vòng lặp vô hạn để liên tục lắng nghe và nhận dữ liệu từ server.
- 'self.dataReceive = self.conn.recv(1024).decode()':
- 'self.conn.recv(1024)': Nhận tối đa 1024 byte dữ liệu từ server.
- '.decode()': Giải mã dữ liệu nhận được từ dạng byte sang dạng chuỗi.
- 'if self.dataReceive != ""': Kiểm tra xem dữ liệu nhận được có rỗng hay không.
- Phân tích dữ liêu nhân được:
- 'friend = self.dataReceive.split("|")[0]': Tách chuỗi dữ liệu nhận được và lấy phần đầu tiên (người gửi).
- 'action = self.dataReceive.split("|")[1]': Lấy phần thứ hai (hành động).
- Xử lý các hành động khác nhau:

- 'if action == "hit" and friend == "server"':': Nếu hành động là "hit" từ server, lấy tọa độ x và y và gọi phương thức handleButton của GUI để cập nhật nước đi.
- 'if action == "Undo" and friend == "server":': Nếu hành động là "Undo" từ server, gọi phương thức Undo của GUI để hoàn tác nước đi mà không đồng bộ hóa lại.
- 'if action == "message" and friend == "server":': Nếu hành động là "message" từ server, lấy tin nhắn và hiển thị nó trong giao diện GUI.
- 'self.dataReceive = ""': Đặt lại biến nhận dữ liệu để sẵn sàng nhận dữ liệu tiếp theo
- 'finally: s.close()': Đảm bảo socket được đóng lại khi kết thúc phương thức, ngay cả khi có lỗi xảy ra.

2.3.4.4 *Phương thức clientAction(self, inputIP)* Thiết lập máy khách, kết nối đến máy chủ và khởi động luồng để nhận dữ liệu.

```
258
          def clientAction(self, inputIP):
259
              self.name = "client"
              print("client connect .....")
              HOST = inputIP # Cấu hình địa chỉ server
              PORT = 8000
                                       # Cấu hình Port sử dụng
              self.conn = socket.socket(
263
                  socket.AF_INET, socket.SOCK_STREAM) # Cấu hình socket
              self.conn.connect((HOST, PORT)) # tiến hành kết nối đến server
              self.gui.notification("Đã kết nối tới", str(HOST))
267
              t1 = threading.Thread(target=self.client) # tạo luồng chạy client
268
              t1.start()
```

- 'inputIP': Địa chỉ IP của server mà client muốn kết nối tới.
- 'self.name': Gán giá trị "client" cho biến này để xác định loại kết nối.
- 'HOST' và 'PORT': Đia chỉ và cổng của server.
- 'self.conn': Tạo một socket kết nối tới server.
- 'self.gui.notification': Hiển thị thông báo về việc kết nối.
- 't1': Tạo một luồng để chạy phương thức client.

2.3.4.5 Phương thức client(self) Phương thức này chịu trách nhiệm nhận dữ liệu từ server khi đối tượng đang hoạt động dưới dạng client.


```
270
          def client(self):
271
              while True:
                   self.dataReceive = self.conn.recv(
272
                       1024).decode() # Đọc dữ liệu server trả về
                   if(self.dataReceive != ""):
274
                       friend = self.dataReceive.split("|")[0]
275
                       action = self.dataReceive.split("|")[1]
276
                       if(action == "hit" and friend == "server"):
                                 print(self.dataReceive)
278
279
                           x = int(self.dataReceive.split("|")[2])
                           y = int(self.dataReceive.split("|")[3])
280
                           self.gui.handleButton(x, y)
282
                       if(action == "Undo" and friend == "server"):
                           self.gui.Undo(False)
                       if(action == "message" and friend == "server"):
284
                           message = self.dataReceive.split("|")[2]
285
                           self.gui.displayMessage("Friend: " + message)
                   self.dataReceive = ""
287
```

- Vòng lặp while True: Vòng lặp vô hạn để liên tục lắng nghe và nhận dữ liệu từ server.
- 'self.dataReceive = self.conn.recv(1024).decode()':
- 'self.conn.recv(1024)': Nhận tối đa 1024 byte dữ liệu từ server.
- '.decode()': Giải mã dữ liệu nhận được từ dạng byte sang dạng chuỗi.
- 'if self.dataReceive != ""': Kiểm tra xem dữ liệu nhận được có rỗng hay không.
- Phân tích dữ liệu nhân được:
- 'friend = self.dataReceive.split("|")[0]': Tách chuỗi dữ liệu nhận được và lấy phần đầu tiên (người gửi).
- 'action = self.dataReceive.split("|")[1]': Lấy phần thứ hai (hành động).
- Xử lý các hành động khác nhau:
- 'if action == "hit" and friend == "server":': Nếu hành động là "hit" từ server, lấy tọa độ x và y và gọi phương thức handleButton của GUI để cập nhật nước đi.
- 'if action == "Undo" and friend == "server":': Nếu hành động là "Undo" từ server, gọi phương thức Undo của GUI để hoàn tác nước đi mà không đồng bộ hóa lai.

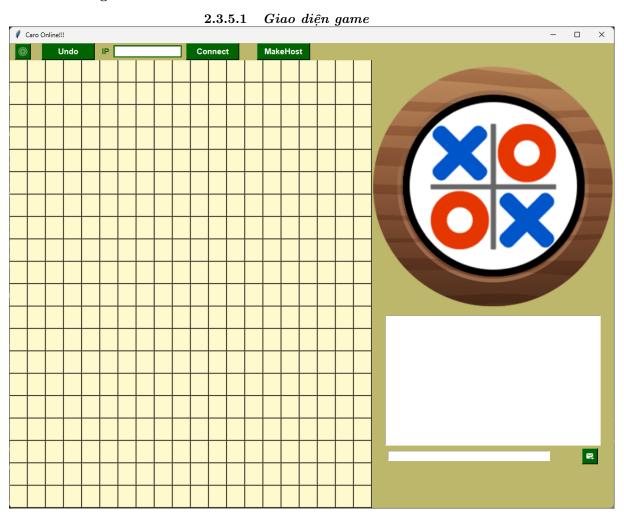
- 'if action == "message" and friend == "server":': Nếu hành động là "message" từ server, lấy tin nhắn và hiển thị nó trong giao diện GUI.
- 'self.dataReceive = ""': Đặt lại biến nhận dữ liệu để sẵn sàng nhận dữ liệu tiếp theo.

2.3.4.6 Phương thức sendData(self, data) Được dùng để gửi dữ liệu qua mạng.

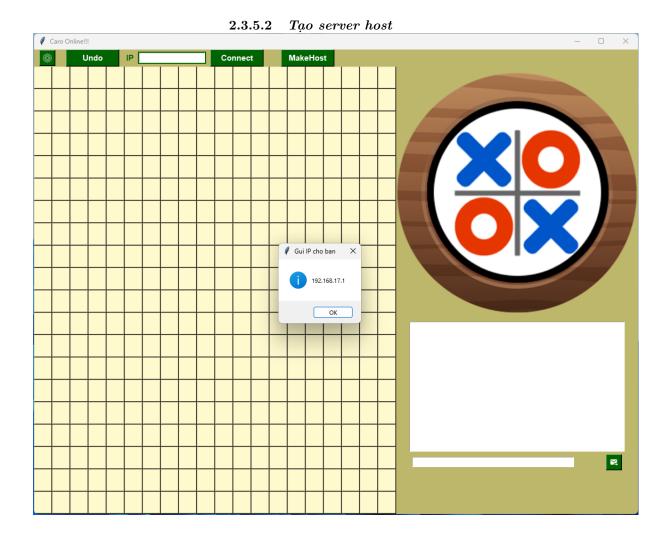
```
def sendData(self, data):
    # Gửi dữ liệu lên server
    self.conn.sendall(str("{}|".format(self.name) + data).encode())
```

- 'data': Dữ liệu cần gửi.
- 'self.conn.sendall(...)': Gửi toàn bộ dữ liệu qua kết nối mạng.

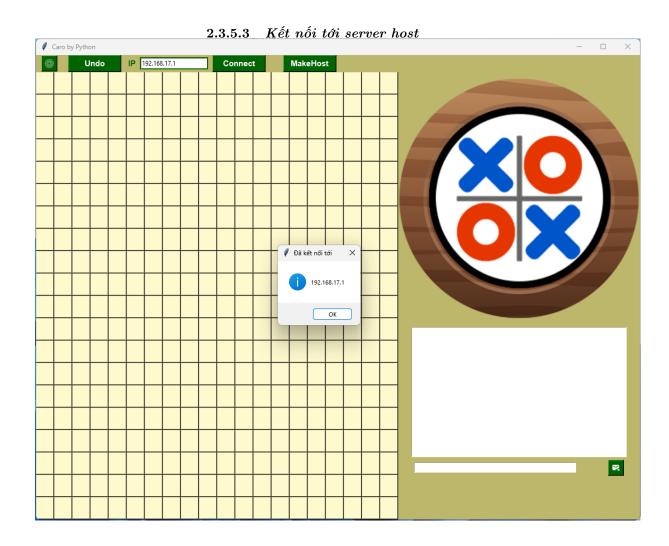
2.3.5 Demo game

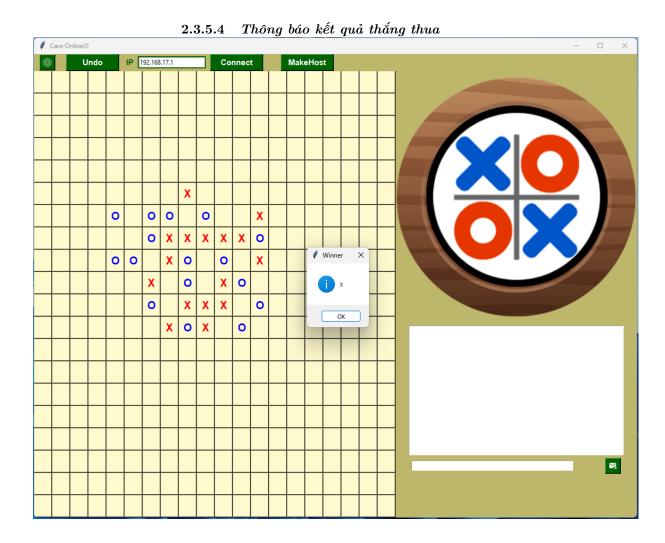

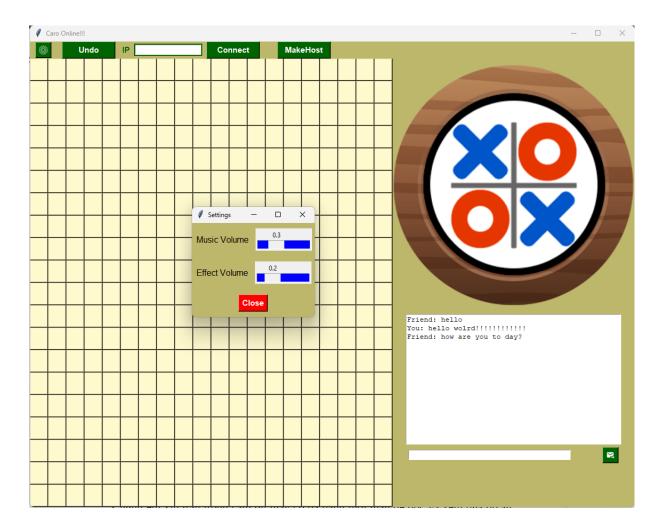

2.3.5.6 *Tính năng điều chỉnh âm thanh nhạc, hiệu ứng trong game* Tính năng điều chỉnh âm thanh nhạc, hiệu ứng trong game

2.4 Ưu điểm

- Tích hợp nhiều chức năng: Code cung cấp một loạt các chức năng như chơi trò chơi Caro, gửi và nhận tin nhắn giữa client và server, cũng như điều chỉnh âm lượng âm thanh và cài đặt khác.
- Sử dụng giao diện đồ họa (GUI): Sử dụng thư viện tkinter để tạo giao diện người dùng dễ sử dụng và thân thiện.
- Sử dụng luồng (threading): Sử dụng luồng để xử lý các tác vụ mạng, giúp tránh tình trạng chặn luồng chính.
- Tích hợp âm thanh: Code tích hợp âm thanh cho trò chơi, tăng trải nghiệm người dùng.

2.5 Nhược điểm

Bảo mật: Code không có bất kỳ lớp bảo mật nào. Giao tiếp mạng không được mã hóa hoặc bảo vệ, điều này có thể dẫn đến các lỗ hổng bảo mật.

- Phần mềm thô sơ: Code vẫn còn thiếu một số tính năng như tích hợp cơ chế xác thực, quản lý người dùng và phân quyền.
- Giao diện người dùng đơn giản: Mặc dù có giao diện người dùng, nhưng nó vẫn còn thiếu một số tính năng như thông báo lỗi chi tiết và trực quan hóa tốt hơn.

2.6 Hướng phát triển thêm

- Cải thiện bảo mật: Thêm mã hóa và cơ chế xác thực để bảo vệ dữ liệu mạng.
- Tích hợp đa ngôn ngữ: Cho phép người dùng chọn ngôn ngữ giao diện phù hợp với họ.
- Tối ưu hóa giao diện người dùng: Cải thiện giao diện người dùng với hình ảnh đồ họa hấp dẫn hơn và thông báo lỗi chi tiết hơn.
- Thêm tính năng đa nền tảng: Phát triển ứng dụng để có thể chạy trên nhiều nền tảng như Windows, macOS và Linux.
- Kiểm thử và sửa lỗi: Thực hiện kiểm thử chất lượng phần mềm (QA) để tìm và sửa lỗi, cũng như cải thiện hiệu suất và ổn định của ứng dụng.

2.7 Kết luân

Sau một thời gian tìm hiểu đồ án, thu thập các kiến thức liên quan và tham khảo cách làm một số nơi trên Internet, chúng em đã hoàn thành đồ án game "Caro Online". Mặc dù rất cố gắng, nhưng vẫn không tránh khỏi thiếu sót và hạn chế. Chúng em rất mong có được những ý kiến đánh giá, đóng góp của thầy cô để đồ án thêm hoàn thiện. Chúng em xin trân trọng cảm ơn thầy cô đã dành thời gian để đọc và xem qua đồ án của chúng em.

3 Tài liệu tham khảo:

3.1 Tài liệu trên mạng:

- [1] https://codelearn.io/sharing/lap-trinh-socket-voi-tcpip-trong-python
- [2] https://viblo.asia/p/lap-trinh-socket-bang-python-jvEla084Zkw
- [3] https://www.youtube.com/

3.2 Tài liệu khác:

- [1] Slide bài giảng Ngôn ngữ lập trình Python của thầy Trịnh Tấn Đạt.
- [2] Slide bài giảng Ngôn ngữ lập trình Python của thầy Nguyễn Trung Tín.
- [3] Slide bài giảng Ngôn ngữ lập trình Python của thầy Từ Lãng Phiêu.